

ZAPORKA

ZADATAK

PRAKTIČNOG DIJELA NATJECANJA

Naputak za učenike:

1. Ako učenik nema jedan ili dva vlastita digitalna univerzalna instrumenta, zamolit će dežurnog nastavnika da mu osigura zamjenski instrument.
2. Strujni krug uključivati pod napon nakon provjere ispravnosti spoja od strane dežurnog nastavnika.
3. Prespajanja na strujnom krugu vršiti isključivo u beznaponskom stanju.
4. Tražene crteže i sheme izrađivati uz pomoć pribora za crtanje.
5. Svaki pogrešan spoj donosi dva (2) negativna boda, a treća pogreška rezultira isključenjem iz praktičnog dijela natjecanja što donosi 0 bodova.
6. Vrijednosti izmjerenih i izračunatih veličina upisati na predviđena mjesta sa odgovarajućom mjernom jedinicom.
7. Vrijeme za izradu zadatka je 100 minuta.

Pribor za učenike:

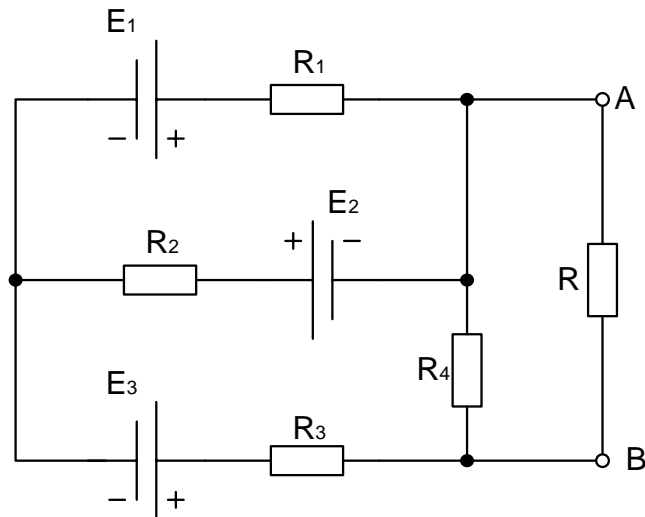
1. Univerzalni digitalni instrument (dva)
2. Udžbenici za svaki predmet i razred odobreni od MZOŠ za nastavu Osnova elektrotehnike i Mjerenja u elektrotehnici.
3. Kalkulator
4. Pribor za crtanje
5. Kemijska olovka

Prosudbeno povjerenstvo	Mogući broj bodova
Primjedba	40
	Ostvareno

ZADATAK

Zadatak je eksperimentalno, primjenom Theveninovog teorema, odrediti napon i struju na trošilu R u električnoj mreži prema slici.

- E_T treba odrediti primjenom metode superpozicije (određuje se struja kroz R_4 a E_T se dobije kao umnožak struje i R_4)
- R_T se određuje U-I metodom uz napon izvora $U=15V$
- Za R_T odabrati jedan od otpornika čija je vrijednost najbliža vrijednosti R_T dobivenoj mjerenjem.
- Načiniti Theveninov izvor i na njega priključiti trošilo R te odrediti napon i struju na trošilu R.

Zadane vrijednosti elemenata mreže:

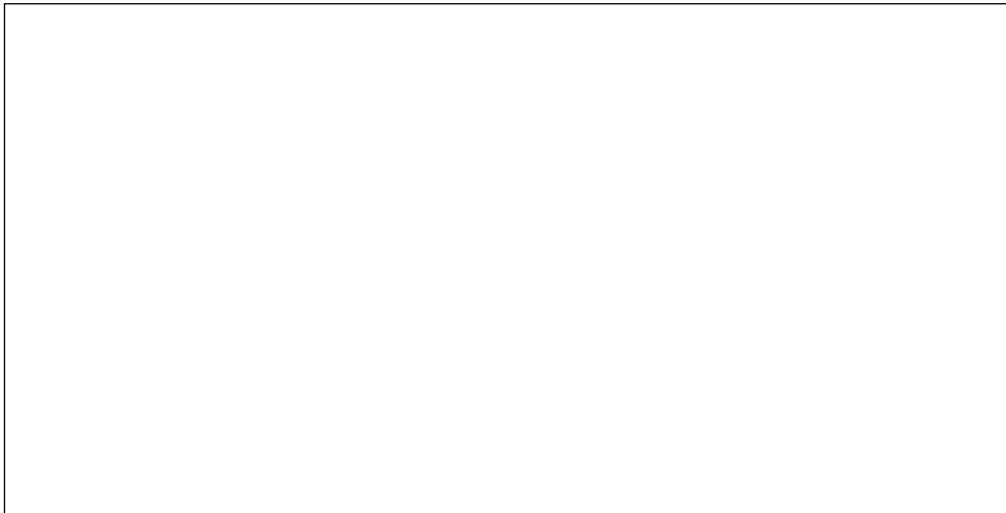
- Izvori istosmjernog napona: $E_1= 9V$, $E_2= 15V$, $E_3= 18V$
- Otpornici: $R_1= 470\Omega$, $R_2= 330\Omega$, $R_3= 220\Omega$, $R_4= 470\Omega$
- Trošilo $R= 180\Omega$

Raspoloživa oprema:

- Promjenjivi izvor istosmjernog napona
- Otpornici navedenih vrijednosti otpora
- Dva digitalna univerzalna instrumenta (vlastita)
- Spojni vodovi prema potrebi

1. ZADATAK: Određivanje Theveninovog otpora R_T

- Odredite Theveninov otpor R_T primjenom UI metode mjerenja otpora.
- Načinite pasivnu mrežu otpora i priključite ju na izvor istosmjernog napona koji ćete podesiti na vrijednost $U=15V$.
- Spojite ampermetar kojim ćete mjeriti struju pasivne mreže.
- Nacrtajte električnu shemu mjerenja.

2

$U = \dots\dots\dots 15V \dots\dots\dots$ $I = \dots\dots\dots$ $R_T = \dots\dots\dots$

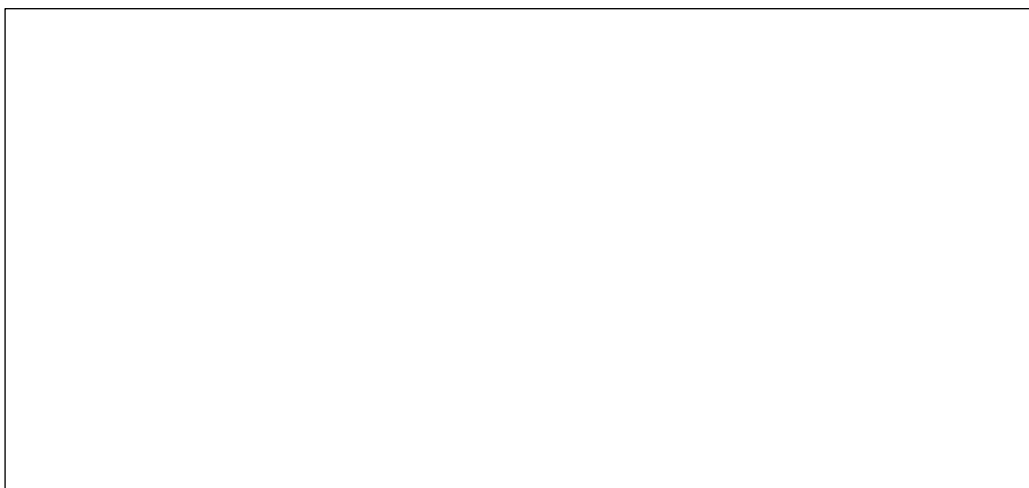
4

2

2. ZADATAK: Određivanje Theveninovog napona E_T posredno primjenom metode superpozicije.

a) Određivanje doprinosa izvora E_1

Načinite električnu shemu prema kojoj ćete izmjeriti doprinos izvora E_1 struji kroz otpornik R_4 . Nacrtajte shemu po kojoj ćete izvršiti mjerenje.

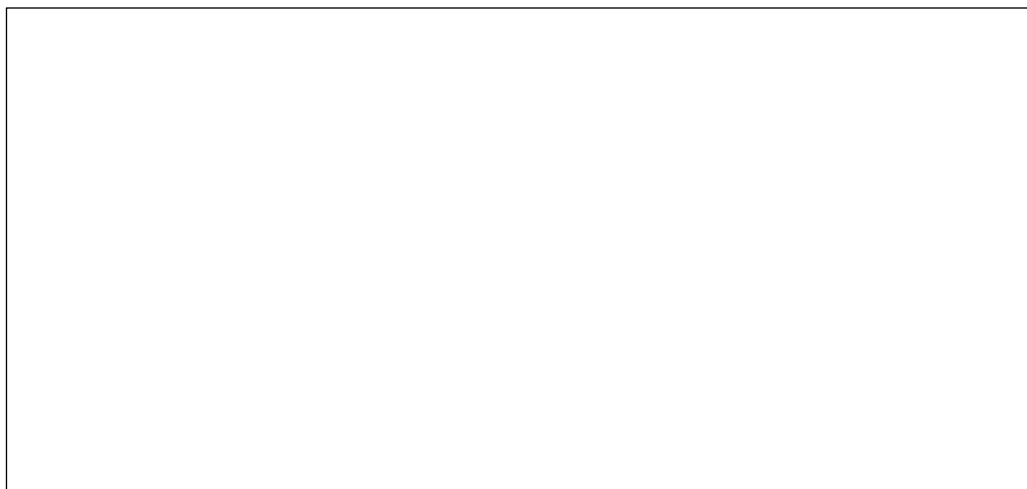
2

$I_{41} = \dots\dots\dots$

4

b) Određivanje doprinosa izvora E_2

Načinite električnu shemu prema kojoj ćete izmjeriti doprinos izvora E_2 struji kroz otpornik R_4 . Nacrtajte shemu po kojoj ćete izvršiti mjerenje.

2

$I_{42} = \dots\dots\dots$ 4

c) Određivanje doprinosa izvora E_3

Načinite električnu shemu prema kojoj ćete izmjeriti doprinos izvora E_3 struji kroz otpornik R_4 . Nacrtajte shemu po kojoj ćete izvršiti mjerenje.

2

$I_{43} = \dots\dots\dots$ 4

d) Primjenom rezultata mjerenja računamo struju I_4 kroz R_4 i Theveninov napon E_T :

$I_4 = \dots\dots\dots$ 4

$E_T = \dots\dots\dots$ 3

3. ZADATAK: Simulacija Theveninovog izvora za određivanje struje kroz trošilo R

- Izvor promjenjivog napona podesite na iznos Theveninovog napona E_T
- Serijski mu dodajte Theveninov otpor R_T (koristite jedan od raspoloživih otpornika čija je vrijednost najbliža vrijednosti R_T)
- Na tako spojen Theveninov izvor priključite trošilo R
- Izmjerite struju kroz trošilo
- Nacrtajte shemu mjerenja kompletno sa korištenim instrumentima

2

Izmjerena vrijednost struje kroz trošilo R

$I_R = \dots\dots\dots$ 3

Pad napona na trošilu R (izračunato)

$U_R = \dots\dots\dots$ 2